

Nagy szikla- és földomlás Miskolcon

MAGYAR HÉTFO

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VI., RÓZSA-UTCA 111

FELELŐS SZERKESZTŐ:
LÉVAI JENŐ

HÉTFŐ, 1932 MAJUS HÓ 23
VIII.ÉVF. 22. SZAM • TELEFON: 283-62

Holzer-áruház főnökének titokzatos mérgezése

Endresz későn vette észre a dombot, mely a katasztrófát okozta

Fekete zászlót lenget a szél a mátyásföldi repülőter tornyán. A repülőteren, ahol szombat reggel még lelkes hangulatban búcsúzott mindenki a kora-nyári napsütésben ragyogó „Justice for Hungary” két pilótájától, Endresz Györgytől és Bittay Gyulától, ma a gyász és szomorúság ütött tanyát, a pilóták süggedten járnak-kelnek a repülőterén...

gyar óceánjáró repülőgép, a magyar igazság büszke hirdetője az Örökváros határában, mint szárnyaszegett sas lebukott és roncsai alá temette két utasát: Endresz Györgyöt és Bittay Gyulát. Magyar tragédia ez, fájdalomosan és véresen magyar tragédia: közvetlenül a cél előtt dőlt ki és pusztult el a magyar igazságot hirdető acélmadár...

Szombat délután közvetlenül a „Justice for Hungary” lezuhanása után Balbo tábornok, olasz légügyi miniszter telefonon felhívta Arlotta budapesti olasz követet, akivel elsőnek közölte a szomorú hírt. Balbo azonban maga is annyira meg volt rendülve a szörnyű szerencsétlenségtől, hogy remegett a hangja és nem is tudta befejezni a beszélgetést, hanem azt kabinetirodájának főnöke folytatta.

Csak a beszélgetés végén emelte ismét Balbo füléhez a kagylót és megbízta Arlotta követet, hogy fejezze ki a Duce és Olaszország részvétét a kormányzó, a magyar kormány és Gömbös Gyula honvédelmi miniszter és Endresz özvegye előtt. Hangsúlyozta egyben Balbo, hogy az olasz nép a saját halottjainak tekinti a mártírhaltalt halt pilótákat.

Hivatalos jelentés szerint Endresz nem látta a repülőgép szárnyától a terepet s mire észrevette a dombot, már nem tudott feljebb szállni

Hivatalosan jelentik: A „Justice for Hungary” katasztrófájával kapcsolatban több téves és félremagyarázható közlemény és mende-monda terjedt el. Ezekre nézve a Magyar Távirati Iroda a m. kir. Légügyi Hivataltól az alábbi tájékoztatást kapta:

Nem felel meg a valóságnak néhány napilapnak az a közlése, hogy a Justice for Hungary immár történelmi nevét, amikor a gépet a magyar lajstromozási jellel (együttal a gép rádióhívójele is) ellátták, átfestették, vagy eltüntették volna. A Justice for Hungary név változatlanul rajta maradt.

Az sem felel meg a tényeknek, hogy a jugoszláv királyság megtagadta az átrepülési engedély kiadását. A gép terv szerint repült, a már ismert Budapest—Szombathely—Grác—Klagenfurt—Udine—venecel vonalon Rómába, mert ezt a vonalat Bitai felügyelő az 1930. és 1931. évben Budapest és Venecia között időszakosan fenntartott légiforgalmi repüléseken részletesen megismerte. Ez a vonal jugoszláv területet nem érint, ezért átrepülési engedély kérése nem is volt szükséges.

Bitai légügyi felügyelő — a gép hősi halált halt navigátora — személyvel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy Bitai a legképzettebb magyar navigációs és rádiós szakemberek közé tartozott és az utóbbi három-négy év alatt kereken hatszáz repülést végzett.

A katasztrófa lefolyása tekintetében el kell fogadni a szemtanúk állításának és a repülőgép földet érése helyének egybevetéséből azt a feltevést, hogy a gép alacsonyan, lapos síklással közeledett a repülőter felé, hogy leszálljon. Repülőszakkifejezéssel élve, Endresz György, a gép pilótája „gázzal huzatta be magát”. Az ily laposozgú síklásnál a mély szárnyú Justice for Hungaryból, amelyen a motor teljes burkolása miatt a törzs orra nagy átmérőjű, nem lehet a gép előtt eléggé lefelé látni.

Igy történhetett meg, hogy a pilóta a Littorio-repülőteret figyelve, a repülőter körül levő kisebb enyhe hajlású dombok és halmok közül egyet csak abban a pillanatban vett észre, amikor már elfordulni, vagy emelkedni — tekintve a gép 200 kilométeres, tehát nagy sebességét — ideje nem volt.

Miután az egyik szárnyvég és a futómű, majd a motor földbe ütközött, a repülőgép orrán keresztül azonnal átfordult és a szétroncsolt benzintartályokból kiszivárgó benzin a gépet,

a már átforduláskor fejükön halálosan sérült hős utasával együtt lángba borította.

Rómából jelentik: A hős magyar óceánrepülő, Endresz György és Bitai Gyula pilóta megdöbbentő katasztrófája után alig félórával megjelent a szerencsétlenség színhelyén Lutor Ferenc pápai prelátus, a vatikáni magyar követség kánonjogi tanácsosa és az ott egybegyűlt magyarokkal térdelállva, mélyen megindító imát mondott a megszenesedett holttestek fölött.

Az imádkozók hangját olykor elfojtotta a feltörő zokogás s a még mindig égő gépalkatrészek patogása, mint halotti gyászinduló kísérte az imát.

Ezután a magyar követség tagjai igyekeztek megkeresni a tragikus sorsú repülőket érték tárgyait. Endresz György nyakán vékony aranyláncon függő művészi kivitelű Mária-érmet találtak, hátsó lapján ezzel a bevéséssel:

„Isten óvjon!”

Megtalálták Endresz kitüntetését és zseboráját, amely 3 óra 5 perccor állt meg. A repülőgép órája, amely elég sértetlen állapotban került ki a tűzből, 3 óra 7 perccor mutat. Endresz óráján és ezüst cigarettatárcáján kívül előkerült még a roncsok alól Bitai cigarettatárcája, egy termoszalack és több apró dolog.

Italo Balbo légügyi miniszter és Riccardi államtitkár mintegy félóráig időztek a katasztrófa színhelyén és megtették a szükséges intézkedéseket a tetemek elszállítására. Kezéssel utóbb megjelent Amadeo Fani olasz külügyi államtitkár is, aki sokáig könnyes szemekkel nézte a megfeketedett holttesteket és a borzalmas, füstölő romhalmazt. Eltávózása előtt az államtitkár a magyar követség tagjai előtt kifejezte legmélyebb részvétét.

Magyar szemtanu elbeszélése a katasztrófáról

A Délivasútra háromnegyed 11 órakor futott be a Ventimigliáról jövő gyorsvonat. Ezen érkezett Szigeti Pál részvénytársasági igazgató, aki egyenesen Rómából jött és szemtanuja volt Endresz és Bitai tragédiájának. Az izgalomtól remegő hangon mondja el a következőket:

— A repülőteret Endresz érkezésekor szinte teljesen ellepte a közönség. A Vittorio-repülőterén a magyarok piros-fehér-zöld zászlócskákkal várták világhírű honfitársukat, Endresz Györgyöt. Pontosan 3 óra 5 perccor láttuk először feltűnni a „Justice for Hungary” barnás-piros testét s vártuk minden pillanatban, hogy megérkezik. Kimondhatatlan lelkesedés csapott fel a repülőterén s azt hittük, hogy az üdvívalgást a pilóták is meghallották.

Amikor a gép eltűnt a dombok mögött, azt hittük, hogy ez csak valami tréfás mutatvány,

de amikor néhány pillanattal később nem tűnt újból elő, az üdvívalgást egy borzalmas, elszörnyedt kiáltás váltotta fel.

— Minden rend felborult, a kordont áttörték s rohant mindenki a repülőgép irányába. Füstölő és égő roncsot találtunk csak, amely kö-

rül a katonaság azonnal kordont vont, de azon keresztül ugráltak a többi pilóták, hogy segítséget nyultsanak, ha még lehet, szerencsétlen bajtársaiknak. Késő, a két magyar pilóta halott volt.

— Az égő repülőgép roncsai mellett leírhatatlan volt a fájdalom. A magyar kolónia tagjai, akik a nemzeti színű kis zászlóikat lobogtatták a közeledő gép felé, a repülőgép roncsait takarták le zászlóikkal.

Leírhatatlan volt közönlünk a kétségbeesés. Amikor Italo Balbo megjelent sorsink között, ajkáról a következő szavakat hallottuk: „Szerény Endresz, a barátom volt. Ez a repülő sorsa...”

Endreszék a ravatalon

Rómából jelentik: Vasárnap reggel a Monte Celio-kórházból a Via dei Villini lévő kvirinnál magyar követségre szállították át Endresz György és Bitai Gyula holttestét. A bejáratnál díszruhás, piros forgótollas karabinierek, a ravatálnál pedig négy szolgálati öves olasz

